

Beskrivning av strategi

5.1 Rättfärdigande av utvalda behov att jobba med i landsbygdsprogrammet, samt val av mål, prioriteringar och fokusområden baserat på SWOT- och behovsanalys.

Bakgrund

Med *lantbruk* avses här en eller flera av de areella näringarna (jordbruk, skogsbruk, trädgårdsföretag och rennäring)

Begreppet *lantbruk* används när beskrivningen är giltig bredare än enbart för t.ex. jordbruk/jordbrukare eller trädgårdsföretag/trädgårdsföretagare.

För att klargöra länken mellan EU:s strategi för en smart och hållbar tillväxt för alla (EU2020) och programmets insatser anges kopplingar till denna strategi där så är relevant. Detaljerade mål framgår av indikatorplanerna på fokusområdesnivå. Under prioritering 4, är indikatorplanen gemensam för alla tre fokusområden, men bryts ner i tabell A1 och A2. Målen för prioritering 1 aggregeras genom satsningar kopplat till artiklarna 14, 15 och 35 under andra fokusområden.

Prioriteringen av behov bygger på en viktning av vad SWOT-analysen lyfter fram samt politiska prioriteringar, där möjligheten att uppfylla EU-gemensamma direktiv t.ex. vattendirektivet och havsmiljödirektivet vägts in. En bedömning har också gjorts av hur lämpligt LBP är som verktyg för att möta behovet. För en längre redogörelse för hur programframtagningsprocessen gått till se kapitel 16.

Bortvalda fokusområden

3b - I Sverige bedrivs förebyggande arbete för att förhindra utbrott av växtskadegörare och djursjukdomar. Det finns också ett statligt finansierat ersättningssystem för kompensation av kostnader och förluster i samband med bekämpning av djursjukdomar. Kompensation kan även i särskilda fall beviljas för kostnader och förluster i samband med utbrott av växtskadegörare. Det finns därför ingen anledning att införa ett riskhanteringsverktyg i landsbygdsprogrammet. Vidare har SWOT-analysen inte identifierat något behov av inkomststabiliseringsverktyg, då gårdsstödet fungerar som en inkomstförsäkring samtidigt som det förslagna verktyget skulle bli tekniskt svårt att administrera i Sverige. Därmed saknas behov att arbeta inom fokusområde 3b.

5a - Sverige har god tillgång till vatten och jordbrukets vattenanvändning är låg. Klimatet föranleder litet behov av bevattning. Därmed saknas behov att arbeta inom fokusområde 5a.

5b - Gränsdragningen mellan fokusområdena 5b och 5c är ofta svår att göra, varför dessa insatser av förenklingskäl hanteras under fokusområde 5c, på så sätt kan en resursmässig splittring på flera fokusområden undvikas.

5e - Detta fokusområde syftar till att främja koldioxidbindning inom jordbruk och skogsbruk. Programmets miljöåtgärder, både inom jordbruk och skogsbruk kopplar främst till prioritering 4 och 1, med inriktning mot biologisk mångfald varför detta fokusområde inte är aktuellt.

Motivering för utvalda behov

För beskrivning av samtliga behov se kapitel 4. Programmet kommer helt eller delvis att möta alla identifierade behov, vilket förklaras vidare i motiveringarna nedan. Ordningföljden bygger i stor utsträckning på numreringen av landsbygdsförordningen prioriteringar 1-6. Detta har dock inte alltid varit möjligt eftersom vissa behov berör mer än en prioritering.

Fungerande innovationssystem är betydelsefulla för att landsbygdens verksamheter ska kunna stärkas och för att bättre metoder för att möta miljö- och klimatutmaningarna ska kunna utvecklas. Det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) ger möjligheter att möta detta behov, varför en bred satsning kommer att genomföras. Detta bidrar till uppfyllandet av EU2020:s mål om sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen för fokusområde 1b. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Tvärvillkorsrådgivning/FAS måste kunna garanteras, därtill behövs ytterligare kompetensutveckling kopplat till programmets miljö och klimatarbete. Behovsanalysen visar vidare behov av kompetensutveckling kopplat till riskhantering vid hantering av växtskyddsmedel, vilket kommer att mötas. Utöver detta prioriteras att genom kompetensutveckling stimulera företagande på landsbygden både inom och utanför de traditionella näringarna, och inte minst att som en del av visionen "Sverige - Det nya Matlandet" erbjuda kompetensutveckling kopplat till förädling. Den goda grundutbildning och teknikvanan i Sverige medför att kompetensutvecklingsåtgärder har god möjlighet att göra skillnad för agerandet bland landsbygdens aktörer. Detta bidrar till uppfyllandet av EU2020:s mål om sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi. Genom att arbeta med dessa fokusområden understöds dessutom måluppfyllelsen för de övriga åtgärderna inom programmet. Detaljerade mål framgår av

indikatorplanerna för prioritering 4 (även kompetensutveckling och rådgivningsinsatser på klimatområdet programmeras av förenklingskäl här) och fokusområde 3a, 6a, 2a. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Behovsanalysen föranleder ett brett perspektiv för att stärka konkurrenskraften inom det svenska lantbruket, vilket kommer att beaktas i programmets genomförande. Genom att stimulera lantbrukets konkurrenskraft erhålls indirekt ett hållbart miljö- och klimatarbete samt utveckling av landsbygden, vilket kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen kopplad till fokusområdena 2a, 3a och prioritering 4. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

För att fler unga ska kunna komma in i lantbruket kommer insatser att göras dels inom ramen för gårdstödet, dels inom landsbygdsprogrammet. Inom landsbygdsprogrammet gäller insatserna jordbruks-, rennäring- och trädgårdsföretagande. Detta kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen kopplad till fokusområde 2b. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Ett gott djurskydd är högt politiskt prioriterat i Sverige varför de svenska djurskyddsreglerna i många fall är mer långtgående än EU:s lagstiftning. Även ett gott smittskydd är högt prioriterat. Den svenska ambitionen föranleder dock vidare proaktivt och offensivt arbete, vilket i programmet främst tar sig formen av icke produktiva djurvälståndsinvesteringar, djurvälståndersättningar och kompetensutveckling. Detta arbete kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi. Detaljerade mål framgår av indikatorplanerna för fokusområde 3a och 2a.

Att möta behovet av en ökad förädlingsgrad är i enlighet med visionen om "Sverige - Det nya Matlandet", högt politiskt prioriterat. Behovet kommer att mötas bl.a. genom förädlingsstöd och kompetensutveckling. Detta arbete kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning och innovation. Detaljerade mål framgår av indikatorplanerna för fokusområde 3a och 6a. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

I stor utsträckning hanteras behovet för svenska producenter att nå nya marknader bäst av marknaden själv och det finns därför inte behov av breda insatser på detta område inom landsbygdsprogrammet. Enligt SWOT-analysen kan dock vissa insatser behövas både övergripande för livsmedelsproduktionen och mer specifikt inom animalieproduktionen samt på energiområdet. Detta arbete kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning, innovation, energi och klimat. Detaljerade mål

framgår av indikatorplanerna för fokusområde 3a, 5c, 5d, 6b. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Sverige kommer inte att arbeta specifikt mot fokusområde 3b där riskhantering primärt är placerat. Gällande arbetsskydd bör detta integreras i företagandet, i huvudsak under företagarens eget ansvar, då denne har bäst insyn i vilka risker som finns. Dock kopplar åtgärder inom andra fokusområden indirekt till riskförebyggande arbete (t.ex. medför modernisering av stallbyggnader inom fokusområde 2a ofta även förbättrad arbetsmiljö). För övriga utpekade områden kommer de insatser som genomförs för att möta riskhanteringsbehovet att koppla till kompetensutveckling och rådgivning inom prioritering 4. Detta arbete knyter an till EU2020:s mål för klimat och energi.

Insatser för att stärka produktionen av kollektiva nyttigheter och att minimera jordbrukets negativa miljöpåverkan är centrala i programmet. Sveriges höga miljöambition tillsammans med de identifierade behoven för att nå miljömålen medför att prioritering 4 är högst rankad inom landsbygdsprogrammet. Detta behov kopplar till ett fortsatt ambitiöst arbete för att nå det svenska miljömålet *Ett rikt odlingslandskap, En storslagen fjällmiljö* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård*. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen till prioritering 4 samt tabell A1. Många av programmets övriga insatser bidrar indirekt till att säkerställa produktionen av kollektiva nyttigheter.

Det är viktigt att vattenmiljöer skyddas genom att fortsatt minska utsläpp av övergödande ämnen och bekämpningsmedel till vattendrag, sjöar och hav där Östersjön är särskilt utsatt. Ett fortsatt ambitiöst arbete för att minska läckaget framförallt i slättbygden, där behovsanalysen visar på störst behov, är viktigt för att nå de svenska miljömålen *Ingen övergödning* och *Giftfri miljö*. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen till prioritering 4 samt tabell A1.

Det är viktigt att stödja insatser som möjliggör återskapande och restaurering av våtmarker i jordbrukslandskapet. Detta bidrar till att minska näringsläckage och öka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet och främjar kulturmiljön. Dessutom förstärks ekosystemtjänsterna vattenrening, vattenföringsbalansering och kolinlagring. Åtgärder för att möta detta behov kopplar till ett fortsatt ambitiöst arbete för att nå det svenska miljömålet *Myllrande våtmarker* och *Ingen övergödning*, detaljerade mål framgår av indikatorplanen till prioritering 4 samt tabell A1.

Att främja produktion av förnybar energi är högt politiskt prioriterat i Sverige där den största satsningen inom landsbygdsprogrammet kommer att göras för att utveckla produktionen av biogas inom jordbruket. Att stödja utbyggnad av infrastrukturen för transport av förnybar energi bedöms dock ligga utanför

landsbygdsprogrammets målsättningar varför behovet främst kommer att mötas genom stöd till investering i anläggningar och till samarbete. Detta arbete knyter an till EU2020:s mål för sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi och kopplar även till ett fortsatt ambitiöst arbete för att nå de svenska miljömålen *Frisk luft*, *Ingen övergödning* och *Giftfri miljö*. Detaljerade mål framgår för biogasproduktion och gödselvårdsanläggningar av indikatorplanen för fokusområde 5d och för övriga satsningar i förnybar energi av indikatorplanen för fokusområde 5c. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Energieffektivisering är fortsatt prioriterat för Sverige, men insatsernas avgränsas till energieffektivisering inom lantbruket. Detta bidrar till uppfyllandet av EU2020:s mål om forskning och innovation samt klimat och energi. Av förenklingsskäl har vi valt att i indikatorplanen hantera dessa insatser under fokusområde 5c. På så sätt undviker vi en resursmässig splittring på flera fokusområden. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Gällande behovet av att verka för en förbättrad luftkvalité är bedömningen att det finns andra miljömål där landsbygdsprogrammets behov och möjlighet att göra nytta bedöms som större. Vi kommer ändå i viss utsträckning att arbeta med att möta detta behov t.ex. genom att arbeta med att begränsa användningen av fossila bränslen och bidra till ökad produktion av förnybar energi, där användning av avfall och restprodukter bidrar till möjligheten att nå en bättre luftkvalitet och i vissa fall även förbättrad vattenkvalité. Genom miljöinvesteringar som minskar utsläppen till luft kan miljö- och klimatpåverkan från lantbruket ytterligare begränsas. Detta bidrar till uppfyllandet av EU2020:s mål om klimat och energi och kopplar även till ett fortsatt ambitiöst arbete för att nå de svenska miljömålen *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft* och *Giftfri miljö*. Detaljerade mål framgår av indikatorplanerna för fokusområde 5c, 5d och prioritering 4 samt tabell A1. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Genom Landsbygdsprogrammets samarbetsåtgärd kan behovet av innovation och ökad kunskap gällande växthusgasutsläpp inom animalieproduktionen mötas. Detta bidrar till uppfyllandet av EU2020:s mål om forskning och innovation samt klimat och energi.

Den svenska skogspolitiken har två jämställda mål; ett produktionsmål och ett miljömål. Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Miljömålet innebär att skogsmarkens produktionsförmåga samt den biologiska mångfalden och genetiska variationen i skogen bevaras. Inom landsbygdsprogrammet kommer riktade insatser som bl.a. förbättrar skogsekosystemets återhämtningsförmåga och

miljövärde göras. Detta kan ske t.ex. genom investeringar inom områdena miljö, klimat, ekosystem, rekreation, kulturarv och kultur. Kompetensutveckling kopplat till detta kan också förstärka effekten av stöden. En satsning kommer att göras för att genom samarbete förbättra effektiviteten i skogsbruket genom samverkan kring gemensamma resurser men även i form av andra åtgärder där samverkan är en förutsättning. Sammantaget bidrar dessa åtgärder till uppfyllandet av EU2020:s mål om klimat och energi och kopplar även till ett fortsatt ambitiöst arbete för att nå det svenska miljömålet *Levande skogar*. Detaljerade mål framgår av indikatorplanerna för prioritering 2, 4 samt tabell A2. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Ett mål för det svenska landsbygdsprogrammet är att kvinnor och män ska ha lika förutsättningar, rättigheter och möjligheter att arbeta inom lantbruket samt bo och verka på landsbygden. Väl fungerande service och infrastruktur är en förutsättning för att detta ska kunna uppfyllas, varför detta behöver stödjas inom programmet. Vidare kommer programmet innehålla insatser för att skapa fler möjligheter till sysselsättning för kvinnor och män, utveckla servicen, bevara och utveckla kultur, kulturmiljö och kulturarv för attraktiva miljöer och bidra till möjligheter till förbättrad fritid på landsbygden. Ser man till landsbygdsprogrammet så är det färre kvinnor än män som söker stöd inom ramen för programmet, och kvinnor ansöker oftare om stöd för företagande utanför de traditionella areella näringarna, varför en satsning på detta område även är en satsning på jämställdhet inom programmets ramar. Detta arbete kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen för fokusområde 6a och 6b. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Egen företagsamhet och utveckling av småskaligt företagande är den huvudsakliga förvärvsmöjligheten på landsbygden. Långa avstånd försvårar etablering på nya marknader vilket påverkar landsbygdsföretagens möjligheter till utveckling och lönsamhet, varför det finns behov av att stödja företagen på landsbygden genom t.ex. investeringsstöd. Diversifiering och kombinationsverksamhet, där verksamheter som på olika sätt baseras på bruket och förvaltningen av kulturarvet och kulturmiljön, t.ex. turism, entreprenad, småskalig livsmedelsförädling och gårdsförsäljning är vanligt, och kommer av denna anledning att vara viktiga insatser i programmet. Detta arbete kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning. Detaljerade mål framgår för investeringar av indikatorplanerna av fokusområde 2a för lantbruksföretag och 6a för landsbygdsföretag utanför de traditionella areella näringarna och för förädlingsverksamhet av 3a och 6a. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Den svenska landsbygden präglas av ett starkt lokalt engagemang vilket bidrar till att hitta effektiva lösningar utifrån ett helhetsperspektiv och ett integrerat synsätt.

För att möta de lokala utmaningarna och ta till vara på det lokala engagemanget finns behov av att stödja lokala utvecklingsinsatser. Behovet kommer främst att mötas genom ett brett arbete inom CLLD och kan därmed bidra till uppfyllandet av EU2020:s mål om sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen för fokusområde 6b. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

Tillgång till bredband är i Sverige högt politiskt prioriterat. För att förbättra möjligheten för kvinnor och män att bo och verka på landsbygden ses bredband som en nyckelfaktor. Det stöd som ges inom landsbygdsprogrammet för att bygga ut och förbättra bredbandsnätet kommer att fokusera på fysiska investeringar nära slutanvändaren, dock alltid under förutsättning att det saknas kommersiell grund för utbyggnad. Detta kopplar till EU2020:s mål om sysselsättning, forskning och innovation samt klimat och energi. Detaljerade mål framgår av indikatorplanen kopplat till fokusområde 6c. En jämnare fördelning mellan kvinnor och män ska eftersträvas inom dessa stöd vilket kommer att följas upp.

5.2 För varje prioritering och fokusområde – val, kombination och rättfärdigande av landsbygdsutvecklingsåtgärder

Prioritering 1

Insatser som genomförs inom åtgärderna kunskapsöverföring- och informationsinsatser (1) samt rådgivningstjänster, företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket (2) är en viktig del av programmet. Genom dessa åtgärder kan landsbygdens företagare öka sina kunskaper om företagsutveckling, konkurrenskraft, miljö och klimat. Kompetensutveckling och rådgivning ska förmedla nya resultat från forskning och sprida innovationer men även underlätta genomförandet av övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet.

Förstudier, pilotprojekt och samarbete inom EIP som genomförs under samarbetsåtgärden (16) kan utveckla och tillföra ny kunskap som sedan kan förmedlas till företagen genom kurser, rådgivning eller andra informationsaktiviteter.

Prioritering 2

Denna prioritering syftar till att förbättra jordbruksföretagens livskraft och konkurrenskraften inom alla typer av jordbruk i alla regioner och främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk.

Inom fokusområde 2a är fokus särskilt på att förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering av jordbruksföretagen, särskilt i syfte att öka marknadsdeltagande och marknadsinriktning men även diversifiering av jordbruksverksamhet.

Fokusområde 2a

Kod	Åtgärd
1.	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder
1.1	Stöd till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder
1.2	Stöd till demonstrationer och informationsåtgärder
2.	Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket
2.1	Stöd till att tillhandahålla rådgivningstjänster
2.2	Stöd till inrättandet av företagslednings-, avbyttjänster och rådgivningstjänster
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare
4.	Investeringar i fysiska tillgångar
4.1	Investeringar i jordbruksföretag
4.3	Infrastrukturinvesteringar
16.	Samarbete
16.1	Inrättande och drift av operativa grupper inom Europeiska innovationspartnerskapet.
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.
16.4	Samarbeten som främjar utvecklingen av korta leveranskedjor och lokala marknader.

Jordbruksföretagen har ett kontinuerligt behov av kompetensutveckling genom kurser eller rådgivning för att få del av ny forskning och utveckling. Denna typ av kompetensutveckling är beroende av att det finns kunniga rådgivare som på ett anpassat sätt kan förmedla kunskap och erfarenheter. Dessutom behövs webblösningar och andra informationsinsatser så att den enskilde företagaren själv ska kunna söka ny kunskap. Kompetensutveckling är särskilt viktig inför och efter större investeringar för att kunna välja rätt lösning och kunna ta ut dess fulla potential. Allt detta går att genomföra inom åtgärd 1 och 2.

Den mest påtagliga åtgärden för att förbättra jordbruksföretagens konkurrenskraft och strukturomvandlingen inom näringen är investeringar i jordbruksföretagen, dvs åtgärd 4. Jordbruksverksamhet är mycket kapitalintensiv varför stöd till investeringar har avgörande betydelse för företagets utveckling. För skogsföretag finns inte samma påtagliga behov som för jordbruksföretag men investeringar som gynnar flera brukare t.ex. omarrondering och stöd till skogsbilvägar är inom ramen för åtgärd 4.3 motiverade.

Stöd till samarbete inom EIP skapar möjlighet att öka innovationerna inom jordbrukssektorn, vilket ger förutsättningar för särskilda utvecklingsinsatser inom olika branscher och att genom pilotprojekt testa olika lösningar innan de fullt ut förs ut i praktiken. Förädlingsindustrin inom jordbrukssektorn genomgår en kraftig strukturrationalisering och påverkas av en ökad globalisering, vilket kan kräva nya samarbetsformer för jordbrukarna, något som blir möjligt att stödja inom åtgärd 16.4.

Fokusområde 2b

Fokusområde 2b ska underlätta inträdet i lantbrukssektorn för lantbrukare med tillräcklig kompetens men också underlätta vid generationsskiften. För att nå målen för fokusområde 2b genomförs en åtgärd, startstöd för jordbruks-, rennärings- och trädgårdsföretag.

Kod	Åtgärd
6	Jordbruks- och affärsutveckling
6.1	Startstöd för jordbruk-, rennärings- och trädgårdsföretag.

Stöd till nyetablering ska underlätta inträde och generationsskifte inom lantbrukssektorn. Det är relativt vanligt att investeringar görs i samband med generationsskiften, investeringar i fysiska tillgångar programmeras dock under fokusområde 2a.

Fokusområde 3a

Fokusområde 3a syftar till att förbättra primärproducenternas konkurrenskraft genom att på ett bättre sätt integrera dem i livsmedelskedjan med hjälp av kvalitetssystem, skapa mervärde för jordbruksprodukter, säljfrämjande åtgärder på lokala marknader och inom korta leveranskedjor, producentgrupper och producentorganisationer samt branschorganisationer.

Kod	Åtgärd
1.	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder
1.1	Stöd till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder
1.2	Stöd till demonstrationer och informationsåtgärder
2.	Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket
2.1	Stöd till att tillhandahålla rådgivningstjänster
2.2	Stöd till inrättandet av företagslednings-, avbyttjänster och rådgivningstjänster
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare
4.	Investeringar i fysiska tillgångar
4.2	Investeringar i bearbetning och/eller saluföring av jordbruksprodukter
4.4	Stöd till icke-produktiva investeringar kopplade till målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk
14	Djurens välbefinnande
16.	Samarbete
16.1	Inrättande och drift av operativa grupper inom Europeiska innovationspartnerskapet.
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.
16.4	Horisontellt och vertikalt samarbete mellan aktörer i försörjningskedjan för att inrätta och utveckla korta försörjningskedjor och lokala marknader.
16.9	Samarbete för diversifiering av jordbruksverksamhet till verksamhet med anknytning till hälso- och sjukvård, social integration, jordbruk med stöd från lokalsamhället samt utbildning inom miljö och mat.

Insatser i form av kompetensutveckling och rådgivning understödjer på ett generellt plan investeringar och samarbetsprojekt. Genom olika former av kompetensutvecklande insatser kan jordbrukare och andra som genomför insatser göra dessa med en högre kvalitet med en ökad kunskapsbas som grund. Kompetensutveckling och rådgivning kan också vara avgörande för igångsättning av den småskaliga gårdsanknutna produktionen där t.ex. traditionell kunskap kan vara en resurs. När dessa småskaliga producenter har byggt upp kunskaper kan investeringsstödet underlätta etableringen av företag. Investeringar som görs i förädlingsledet skapar mervärde för jordbruksprodukter. I de fall där dessa görs i små företag kan investeringar leda till kortare leveranskedjor, t.ex. mellan producent och konsument eller till en lokal marknad.

Icke-produktiva investeringar kan förbättra djurens välfärd genom åtgärder som förbättrar närmiljön och anpassar denna till djurens naturliga behov och beteenden. Kontinuerliga djurvälståndinsatser inom åtgärd 14 borgar för högt förtroende och högkvalitativa råvaror. Olika insatser under samarbetsåtgärden gör det möjligt för olika aktörer i livsmedelskedjan att samarbeta för att öka värdet på jordbruksprodukterna. Det kan främja utvecklingen av lokala marknader, nya produkter och arbetssätt eller att dela anläggningar och resurser.

Prioritering 4

Fokusområde 4a syftar till att återställa, bevara och förstärka den biologiska mångfalden, inklusive Natura 2000-områden, i områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar och jordbruk med höga naturvärden samt de europeiska landskapens karaktär. Fokusområde 4b ska förbättra vattenförvaltningen, inbegripet hanteringen av gödselmedel och växtskyddsmedel. Fokusområde 4c ska förebygga markerosion och förbättra markskötseln.

Kod	Åtgärd
1.	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder
1.1	Stöd till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder
1.2	Stöd till demonstrationer och informationsåtgärder
2.	Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket
2.1	Stöd till att tillhandahålla rådgivningstjänster
2.2	Stöd till inrättandet av företagslednings-, avbytt- och rådgivningstjänster
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare
4.	Investeringar i fysiska tillgångar
4.4	Stöd till icke-produktiva investeringar kopplade till målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk
8.	Investeringar i skogsområdesutveckling och förbättring av skogars livskraft
8.3	Förebyggande och återställande av skador på skogar som uppstår till följd av skogsbränder och naturkatastrofer
8.5	Investeringar som förbättrar skogsekosystemers återhämtningsförmåga och miljövärde
10.1	Miljö- och klimatvänligt jordbruk
10.2	Hotade husdjursraser (stöd till rasföreningar)

10.2	Traditionell odling av bruna bönor
11	Ekologiskt jordbruk
11.1	Omställning till ekologisk produktion
11.2	Ersättning för ekologisk produktion
13.	Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar
16.	Samarbete
16.1	Inrättande och drift av operativa grupper inom Europeiska innovationspartnerskapet.
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.
16.5	Gemensamma åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöprojekt och tillämpad miljöpraxis.
16.9	Samarbete för diversifiering av jordbruksverksamhet till verksamhet med anknytning till hälso- och sjukvård, social integration, jordbruk med stöd från lokalsamhället samt utbildning inom miljö och mat.

Insatser i form av kompetensutveckling och rådgivning förstärker effekterna av såväl miljöersättningar som miljöinvesteringar och bevarande av genetiska resurser. Genom olika former av kompetensutvecklande insatser kan lantbrukare och andra som genomför insatser för miljön göra dessa med en högre kvalitet då de får en ökad kunskap om varför reglerna för miljöersättningar och miljöinvesteringar ser ut på ett visst sätt. Miljöinvesteringar för att anlägga och restaurera våtmarker kräver särskild kunskap för att våtmarken ska utformas på ett sätt så den renar växtnäring effektivt och bidrar till att gynna den flora och fauna som finns i våta marker. Inom vissa områden är kompetensutveckling och rådgivning de huvudsakliga åtgärderna för att bidra till att nå ett miljömål. I detta ingår även kompetens och kunskap om kulturmiljöns och det historiska brukets betydelse för att främja den biologiska mångfalden. Lantbrukare och andra som genomför insatser för miljön ska också kunna få information om ny kunskap från forsknings- och utvecklingsverksamhet genom kompetensutveckling och rådgivning.

Många av de miljöåtgärder som genomförs kan även bidra till en minskad påverkan på klimatet och här finns ett stort behov av kunskapshöjande åtgärder. För att jordbruket ska kunna minska sin påverkan på klimatet är det viktigt med information och rådgivning om effektivare energianvändning och andra insatser som kan bidra till minskade utsläppen av växthusgaser. Information och rådgivning om insatser för att minska utsläpp av ammoniak och för att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat behövs för ett konkurrenskraftigt jordbruk som även är miljö- och klimatvänligt.

Även miljöinvesteringar i skogsmark (8.5) ger en ökad biologisk mångfald och bidrar till kollektiva nyttigheter i skogsområden som t.ex. vårdad kulturmiljö och kulturarv. Som en säkerhetsåtgärd finns i programmet möjligheten att snabbt kunna sätta in krishanteringsåtgärder (8.3).

Andra åtgärder, exempelvis stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (13) skapar tillsammans med gårdsstödet förutsättningar för att lantbruk ska kunna finnas kvar i vissa delar av landet och därmed kunna söka

miljöersättningar (10). Vård av landskapselement i och i anslutning till betesmarker och slåtterängar inom miljö- och klimatvänligt jordbruk (10) bidrar till kollektiva nyttigheter. Miljöinvesteringen för stängsel mot rovdjur är i många fall en förutsättning för att jordbruksmark inom miljö- och klimatvänligt jordbruk (10) och ekologiskt jordbruk (11) ska kunna fortsätta brukas. Det gäller i områden där det finns risk för angrepp av rovdjur. De olika insatserna i samarbetsåtgärden (16) verkar på olika sätt till att öka mervärdet i andra satsningar som görs. Samarbete inom EIP och andra pilotprojekt ger möjligt att få och sprida erfarenheter samt testa nya metoder för bästa miljönytta. Genom att främja samarbete mellan olika aktörer kan de lokala miljöeffekterna av såväl miljö- och klimatvänligt jordbruk (10) som miljöinvesteringar (4.4) förstärkas. Stöd till rasföreningar är ett effektivt sätt att nå målet för miljöersättningen (10.2) för hotade husdjursraser genom att de leds av uppfödarna själva, som har ett stort engagemang och bidrar med stor del ideellt arbete. Samarbete inom åtgärd 16.9 kan skapa möjligheter att sprida kunskap om livsmedelsproduktion och jordbrukets miljöarbete. Pilotprojekt inom åtgärd 16.2 kan syntetisera och sprida kunskap inom miljöområdet

Möjliga kombinationer av insatser – arealbaserade ersättningar (Tabeller i enlighet med artikel 11 i genomförandeakten till 1305/2013)

	Betesmarker och slåtterängar	Fäbodan	Restaurering av betesmarker och slåtterängar	Extensiv vallodling	Skötsel av våtmarker	Minskat kväveläckage	Skyddszoner	Traditionell odling av bruna bönor	Ekologisk produktion - växt
Betesmarker och slåtterängar	-	*	*	*	☐ betesmark * övrig mark	*	*	*	*
Fäbodan	*	-	*	*	*	*	*	*	*
Restaurering av betesmarker och slåtterängar	*	*	-	*	*	*	*	*	*
Extensiv vallodling	*	*	*	-	*	☐ vårbehandling * övrig mark	*	*	☐
Skötsel av våtmarker	☐ betesmark * övrig mark	*	*	*	-	*	*	*	*
Minskat kväveläckage	*	*	*	☐ vårbehandling	*	-	*	*	☐

				* övrig mark					
Skyddszoner	*	*	*	*	*	*	-	*	*
Traditionell odling av bruna bönor	*	*	*	*	*	*	*	-	*
Ekologisk produktion - växt	*	*	*	☐	*	☐	*	*	-

* Insatserna kan kombineras på samma företag men inte på samma mark

☐ Insatserna kan kombineras på samma mark

-Insatserna är inte möjliga att kombineras

Möjliga kombinationer av insatser – djurbaserade ersättningar

	Ekologisk produktion - djur	Utrotningshotade husdjursraser	Extra djuromsorg för sugor	Utökad klövhälsövård för mjölkkor	Extra djuromsorg för får
Ekologisk produktion - djur	-	☐	☐	☐	☐
Utrotningshotade	☐	-	☐	☐	☐

husdjursraser					
Extra djuromsorg för suggor	☐	☐	-	*	*
Utökad klövhälsovård för mjölkkor	☐	☐	*	-	*
Extra djuromsorg för får	☐	☐	*	*	-

* Insatserna kan kombineras på samma företag men inte på samma djur

☐ Insatserna kan kombineras på samma djur

-Insatserna är inte möjliga att kombinera

Fokusområde 5c

Fokusområde 5c främjar en hållbar samhällsekonomi genom att underlätta tillgången till och användningen av energi från förnybara källor samt öka användningen av biprodukter, avfall, restprodukter och andra råvaror ska som inte är avsedda till livsmedel. Insatser som påverkar företagens energianvändning kan även påverka resurseffektiviteten och ofta kan en kombination av insatser som rör energianvändningen även leda till effektiviseringar. Av förenklingsskäl och för att undvika resursmässig splittring hanteras energieffektivisering inom fokusområde 5c.

Kod	Åtgärd
4.	Investeringar i fysiska tillgångar
4.1	Investeringar i jordbruksföretag
6	Jordbruks- och affärsutveckling
6.4	Investeringsstöd för att främja tillgången på och användningen av förnybara energikällor som inte är avsedda för livsmedel eller bioekonomiändamål (del av 6.4)
16.	Samarbete
16.1	Inrättande och drift av operativa grupper inom Europeiska innovationspartnerskapet.
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.
16.5	Gemensamma åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöprojekt och tillämpad miljöpraxis.
16.6	Samarbete mellan aktörer i leveranskedjan inom hållbar produktion av biomassa för användning i livsmedel, energiproduktion och industriprocesser.

Investeringsstöd för att effektivisera energianvändningen kan sökas av jordbruksföretag. Utöver att främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidneutral och klimattålig ekonomi kan energieffektivisering bidra till att förbättra jordbruksföretagens livskraft och konkurrenskraft samt medverka till att det skapas nya arbetstillfällen på jordbruksföretag och andra företag på landsbygden.

Investeringsstöd för att främja tillgången på och användningen av förnybara energikällor som inte är avsedda för livsmedel eller bioekonomiska ändamål kan sökas av såväl jordbruksföretag inom åtgärd 4 som andra företag på landsbygden, åtgärd 6. Investeringar i förnybar energi kan även gälla lokal produktion av energiråvara, där stöd kan ges inom åtgärd 4 för plantor och plantering av flerårig energigröda, vilket kan leda till lokala miljövinster om odlingen placeras, utformas och sköts på ett för ändamålet lämpligt sätt.

Det finns behov av utveckling på flera områden inom småskalig energianvändning vilket kan stödjas via samarbetsåtgärden (16). Samarbete mellan olika aktörer, t.ex. mellan jordbruksföretag och företag i andra branscher som kan bidra till denna utveckling är därför avgörande för att höja kunskapsnivån och för att insatser inom

energiområdet ska bli mer flexibla, lönsamma och kostnadseffektiva. Pilotprojekt kan också bidra till utveckling av ny effektivare teknik samt nya metoder eller andra lösningar som leder till en minskad eller effektivare energianvändning.

Fokusområde 5d

Fokusområde 5d syftar till minska jordbrukens utsläpp av växthusgaser och ammoniak.

Kod	Åtgärd
4.	Investeringar i fysiska tillgångar
4.1	Investeringar i jordbruksföretag
6	Jordbruks- och affärsutveckling
6.4	Investeringsstöd för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser genom biogasanläggningar (del av 6.4)
16.	Samarbete
16.1	Inrättande och drift av operativa grupper inom Europeiska innovationspartnerskapet.
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.
16.5	Gemensamma åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöprojekt och tillämpad miljöpraxis.

Det finns ett betydande behov av utveckling av såväl kunskap, teknik och metoder för att landsbygdens företag ska kunna bidra till en minskad klimatpåverkan. Behovet av att höja kunskapen om hur företagen kan anpassa sig till ett förändrat klimat liksom om möjliga åtgärder för att minska sina utsläpp av växthusgaser är stort. Även när det gäller åtgärder för att minska utsläppen av ammoniak finns det behov av kunskapshöjande åtgärder. För att stimulera företagen att ta initiativ till insatser som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser och ammoniak krävs information och rådgivning kring möjliga och kostnadseffektiva insatser.

Investeringsstöd som syftar till att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak kan sökas av jordbruksföretag inom åtgärd 4. Exempel på sådana investeringar är förbättrad stallgödselhantering eller effektivare användning av gödsel men kan också inkludera andra åtgärder, exempelvis rening av frånluft från stall. Den här typen av åtgärder är viktiga för att minska jordbrukens påverkan på klimat och miljö.

Investeringsstöd till biogasanläggningar för rötning av stallgödsel kan sökas av jordbruksföretag inom åtgärd 4 liksom av andra företag på landsbygden inom åtgärd 6. Till skillnad från biogasanläggningar där annat substrat används räknas detta främst som en klimatåtgärd, eftersom rötning av gödsel kan bidra till att metanavgången vid hantering av stallgödsel minskar.

Utöver att främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxid och klimattålig ekonomi kan rötning av stallgödsel till biogas bidra till att förbättra jordbruksföretagens livskraft och konkurrenskraft.

Det finns ett stort behov av utveckling av såväl kunskap, teknik och metoder för att landsbygdens företag ska kunna minska sin påverkan på klimatet. Samarbete inom åtgärd 16 mellan olika aktörer som kan bidra till detta är viktigt för utvecklingen inom klimatområdet.

Fokusområde 6a

Fokusområde 6a ska främja diversifiering, skapande samt utveckling av småföretag och arbetstillfällen.

Kod	Åtgärd
1.	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder
1.1	Stöd till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder
1.2	Stöd till demonstrationer och informationsåtgärder
2.	Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket
2.1	Stöd till att tillhandahålla rådgivningstjänster
2.2	Stöd till inrättandet av företagslednings-, avbyttar- och rådgivningstjänster
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare
4.	Investeringar i fysiska tillgångar
4.2	Investeringar i bearbetning och/eller saluföring av jordbruksprodukter
6	Jordbruks- och affärsutveckling
6.4	Investeringsstöd för att skapa och utveckla annan verksamhet än jordbruk.
16.	Samarbete
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.
16.3	Samarbete kring arbetsprocesser och anläggningar och till utveckling av turism
16.9	Samarbete för diversifiering av jordbruksverksamhet till verksamhet med anknytning till hälso- och sjukvård, social integration, jordbruk med stöd från lokalsamhället samt utbildning inom miljö och mat.

Insatser i form av kompetensutveckling och rådgivning har särskilt stor betydelse i samband med investeringar. Egen företagsamhet och utveckling av småskaligt företagande är den huvudsakliga förvärvsmöjligheten på landsbygden. Långa avstånd försvårar etablering på nya marknader, vilket påverkar landsbygdsföretagens möjligheter till utveckling och lönsamhet. Innovationer och nya näringar, t.ex. besöksnäring och kulturella och kreativa näringar, kan växa fram som svar på samhällsutmaningar och bidra till sysselsättning och tillväxt. Genom att stödja investeringar i bearbetning och/eller saluföring av jordbruksprodukter främjas möjligheten att bedriva jordbruk vilket ökar antalet arbetstillfällen och nya näringar. Landsbygden behöver ett diversifierat näringsliv för att upprätthålla service och för att utnyttja landsbygdens resurser och potential. Investeringsstöd till verksamheter utanför jordbrukssektorn är ett medel för att underlätta skapandet och utvecklingen av småföretag som därigenom leder till nya arbetstillfällen. Det kan även behövas gemensamma insatser för att hitta lösningar på de särskilda utmaningar som möter landsbygdens företag. Här är stödet till samarbete viktigt för att kunna genomföra pilotprojekt och utvecklingsinsatser med fler aktörer.

Fokusområde 6b

Fokusområde 6b ska främja lokal utveckling på landsbygden.

Kod	Åtgärd
6.	Jordbruks- och affärsutveckling
6.4	Investeringsstöd för att skapa och utveckla annan verksamhet än jordbruk.
7	Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden
7.2	Investeringar i anläggning, förbättring eller utbyggnad av alla typer av småskalig infrastruktur
7.4	Investeringar i skapande, förbättring och utökning av lokal service för landsbygdsbefolkningen
7.5	Utveckling och investering i småskalig infrastruktur och tjänster med anknytning till landsbygdsturism
7.6	Utredningar om och investeringar i underhåll, restaurering och utveckling av natur- och kulturarv i byar, landsbygdslandskap och områden med högt naturvärde.
16.	Samarbete
16.5	Gemensamma åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöprojekt och tillämpad miljöpraxis.
42-44	Lokal utveckling (CLLD)

De valda åtgärderna ska bidra till en väl fungerande service och infrastruktur vilket ska öka landsbygdens attraktivitet så att fler väljer att bo och verka där. Även insatser för att bevara och utveckla kulturmiljö och kulturarv liksom förbättrade möjligheter till kultur- och fritidsaktiviteter kan medverka till ökad attraktivitet på landsbygden. Insatserna avser i första hand investeringar som är till allmän nytta men är även viktiga för besökande och företagande inom turism. Insatser som görs inom ramen för samarbetsåtgärden kan också på ett positivt sätt medverka till en god livsmiljö på landsbygden. Åtgärderna inom CLLD utgår från ett underifrånperspektiv och gör att det lokala engagemanget tas till vara för att utveckla landsbygden.

Fokusområde 6c

Fokusområde 6c ska öka tillgängligheten till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik på landsbygden.

Kod	Åtgärd
7	Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden
7.3	Investering i bredbandsinfrastruktur
16.	Samarbete
16.2	Pilotprojekt och stöd för utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruks- och livsmedelssektorerna.

Den fysiska investeringen i bredband genomförs inom åtgärd 7.3. Investeringar i bredbandsinfrastruktur kan i många fall göras effektivare och med högre kvalitet om

det görs förstudier eller andra samordnande och koordinerande insatser inom ramen för samlingsåtgärden före själva investeringen. Den typen av insatser kan även genomföras inom ramen för lokala utvecklingsstrategier inom CLLD.

UTKAST

5.3 Beskrivning av hur de horisontella kriterierna kommer att adresseras

Innovation

Kurser och informationsinsatser som genomförs inom åtgärderna Kunskapsöverföring- och information (1) och Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket (2) är ett effektivt medel att sprida innovationer.

Investeringar som genomförs i åtgärden fysiska tillgångar (4) främjar införande av ny teknik, även småskaliga och lokala lösningar stimuleras inom åtgärden. Åtgärden jordbruks- och affärsutveckling (6) främjar innovationer bl.a. genom att unga företagare är mer benägna att investera i ny teknik.

Bredbandsinvesteringar inom åtgärden grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden (7) bereder vägen för nya tjänster och inkluderar landsbygdsbefolkningen i en globaliserad värld.

Åtgärden djurens välbefinnande (14) bedöms kunna få en svag positiv påverkan på det horisontella kriteriet för innovation, då strävan att förbättra djurens välbefinnande kan leda till att produktionssystem ses över vilket kan ha vissa innovativa aspekter.

Samarbetsåtgärden (16) är mycket lämplig för att öka innovationerna inom jordbruket och livsmedelsförädling. Genom att bilda operativa grupper inom branscherna för t.ex. mjölk, kött och trädgård men även för andra näringar såsom förnybar energi, besöksnäring m.m. kan innovationer och nya metoder på ett systematiskt sätt identifieras, testas och spridas till näringen.

Leaderåtgärden (18) bidrar till det horisontella kriteriet för innovation genom att det beaktas i de lokala utvecklingsstrategierna vilka sedan förverkligas genom de lokala projekt som genomförs. Den multifondsapproach som genomförs kan också förstärka innovativa sektorsövergripande arbetsätt.

Miljö

Informations- och kunskapsinsatser som genomförs inom åtgärderna kunskapsöverföring- och information (1) och rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket (2) behövs för att bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk som tar miljöansvar och bevarar den biologiska mångfalden på landsbygden. Ökad kunskap om korta leveranskedjor och jordbruksproduktion med mervärden är positivt för miljö. Ökad kompetens om miljö, inklusive kulturmiljö, hos landsbygdens företagare bidrar till en hållbar ekologisk utveckling av landsbygden.

Stöd till investeringar i fysiska tillgångar (4) främjar miljön genom att nya investeringar ofta uppfyller högre miljökrav. Investeringar i stallbyggnader för betesdjur skapar förutsättningar för att bevara den biologiska mångfalden som är knuten till betesdrift. Investeringar i förstärkt djurvälstånd skapar mervärden för såväl djur som konsumenter. Miljöinvesteringar inom åtgärd 4 syftar till miljönytta.

Miljöinvesteringar i våtmarker har stor betydelse för att begränsa växtnäringsläckag från jordbruksmark till sjöar och hav och kan bidra till minskad klimatpåverkan, samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras och förstärks och kulturmiljöer bevaras. Användning av avfall och restprodukter vid energiproduktion är positivt för miljön genom ett effektivt utnyttjande av resurser.

Åtgärden jordbruks- och affärsutveckling (6) främjar generationsskiften vilket borgar för att jordbruksverksamheten fortsätter och därigenom skapar förutsättningar för att landskapet och den biologiska mångfalden kan upprätthållas. Användning av biprodukter och avfall för energiändamål är positivt för miljön och bidrar till att minska klimatpåverkan.

Inom åtgärden grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden (7) kan natur- och kulturmiljöer utvecklas och bevaras samt bli tillgängliga för allmänheten.

Miljö- och klimatvänligt jordbruk (10) och Ekologiskt jordbruk (11) är viktiga åtgärder för att främja miljön, t.ex. biologisk mångfald, kulturmiljöer och för att minska föroreningar av vatten.

Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (13) upprätthåller ett öppet och varierat odlingslandskap vilket är positivt för den biologiska mångfalden och bevarandet av kulturmiljön.

Djurens välbefinnande (14) bedöms kunna få en svag positiv påverkan på det horisontella kriteriet för miljö. Välmående djur är friskare djur vilket minskar behovet av antibiotikaanvändning.

Samarbetsåtgärden (16) ger möjligheter till samverkan mellan jordbrukare och organisationer för att ta hänsyn till natur- och kulturmiljön på olika sätt. Till exempel att se landsskapsperspektivet och den biologiska mångfaldens olika förutsättningar och behov över ett större område t.ex. by, kommun eller region. Detsamma gäller för vatten avrinningsområden och för att begränsa övergödning.

Leaderåtgärden (18) bidrar till det horisontella kriteriet för miljön genom att det beaktas i de lokala utvecklingsstrategierna vilka sedan förverkligas genom de lokala projekt som genomförs.

Klimat

Information och kunskapsöverföring som genomförs inom åtgärderna kunskapsöverföring- och information (1) och rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster inom jordbruket (2) är en viktig del för att främja och bedriva ett konkurrenskraftigt men klimatsmart jordbruk. Även ökad kunskap om korta leveranskedjor och jordbruksproduktion med mervärden är positivt för klimatet. Landsbygdens företagare i allmänhet kan med ökad kompetens om klimatfrågor bidra till en hållbar utveckling av landsbygden.

Stöd till investeringar i fysiska tillgångar (4) kan främja klimatet på flera olika sätt. Till exempel genom att ny utrustning är energieffektivare. Om livsmedelskedjan till

konsument kortas kan det ge klimatnytta genom kortare transporter. Klimatförändringar t.ex. i form av ökad nederbörd kan mötas genom investeringar i preventiva åtgärder. Investeringar för att minska energiåtgång och utsläpp av klimatgaser samt användning av avfall och restprodukter är till tydlig klimatnytta.

Jordbruks- och affärsutveckling (6) främjar klimatet genom att investeringar i biogasproduktion från gödsel begränsar utsläppen av metan.

Stöd till Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden (7) kan stödja bättre service lokalt och snabbt bredband vilket kan minska resandet och därigenom minska utsläpp av klimatgaser.

Miljö- och klimatvänligt jordbruk (10) och ekologiskt jordbruk (11) bidrar till att minska utsläpp av klimatgaser och bevarar kolsänkor.

Åtgärden djurens välbefinnande (14) bedöms kunna få en svag positiv påverkan på det horisontella kriteriet för klimat Bättre hälsa och hållbarhet leder till ökad produktivitet (större livstidsproduktion och lägre rekryteringsbehov) vilket är positivt för klimatet då det minskar växthusgasutsläppen per producerad mängd mjölk, kött m.m.

Samarbetsåtgärden (16) ger möjlighet till samarbete för att testa och utvärdera metoder och processer för att effektivisera energianvändning och minska utsläppen av växthusgaser. Detsamma gäller för att öka tillgång och användning av förnybar energi från biprodukter och avfall samt att på så sätt minska utsläpp av växthusgaser.

Leaderåtgärden (18) bidrar till det horisontella kriteriet för klimat, genom att dessa beaktas i de lokala utvecklingsstrategierna vilka sedan förverkligas genom de lokala projekt som genomförs.

5.4 en summeringstabell för interventionslogiken

(automatisk i SFC)

5.5 En beskrivning av de åtgärder som vidtagits för att garantera tillgänglighet på rådgivning gällande förordningskrav och innovationsinsatser.

För att hjälpa de som avser att söka stöd att förbereda sig inför att göra en ansökan kommer det att finnas någon form av e-utbildning att ta del av, samt instruktioner och information på webben. Myndigheterna kommer att bistå via informationsträffar etc. för att stödsökandena ska förstå vad den kan söka, samt hur de gör detta.

För handläggningen innebär den nya handläggningsprocessen att man jobbar med en elektronisk akt i stället för pappersakten. Detta är en stor förändring i

handläggningsarbetet. I IT-systemet kommer det att finnas gemensamma mallar t.ex. för hur berörda myndigheter ska kommunicera. Detta skapar enhetlighet för stödsökandena. Att ha alla dokument elektroniskt kommer underlätta för handläggaren vid själva handläggningen och i kontakter med den som sökt stöd. Handläggare behöver inte fundera på var akten finns eller vem som har akten. Stödsökanden kommer att få snabbare hjälp vid frågor om sitt ärende. En elektronisk akt ökar också möjligheten för länsstyrelserna att vid eventuella behov kunna hjälpa varandra med handläggningen.

Inför uppstarten av programmet kommer en omfattande utbildning av berörda handläggare genomföras. Det kommer även finnas så kallade superanvändare som får kontinuerlig utbildning under hela programperioden. Superanvändarna kommer ansvara för att i sin tur utbilda berörda handläggare.

Som en hjälp för handläggaren finns ett nytt handläggarstöd. I handläggarstödet finns den information som handläggaren behöver för att göra korrekt handläggning. Här finns regelverk, rutiner, IT-manualer, frågor och svar etc. Det finns en länk mellan handläggningssystemet där man handlägger ärenden och handläggarstödet

När den som söker stöd har frågor, t.ex. om sin ansökan, kommer denne att kunna vända sig till en bemannad support som har ett IT-stöd för att snabbt kunna se den stödsökandes ärende och snabbare kunna hjälpa denne.

Inom det svenska landsbygdsnätverket kommer det att bildas ett innovationsnätverk. Det kommer att vara länken mellan det europeiska innovationsnätverket (EIP) och de svenska operativa grupperna.

Det svenska innovationsnätverket har till uppgift att inventera fokusområden och uppmuntra till bildande av operativa grupper och underlätta för bildandet av klusterinitiativ, pilot- och demonstrationsprojekt. Vidare ska innovationsnätverket underlätta spridning av kunskap, forskningsresultat och praktiska erfarenheter både inom Sverige och EU. Det kan ske genom att möjliggöra nätverkande mellan de operativa grupperna, rådgivare, forskare och nyckelintressenter.

Innovation kommer att vara viktigt i all information om landsbygdsprogrammet eftersom det är en prioriteringsgrund för vilka projekt som kommer att få stöd.